

POPULARNA GLASBA KOT ORODJE DRUŽBENE KRITIKE

Pouk na daljavo – učno gradivo za deveti razred

ZVOČNO NAVODILO

Frane Miličinski Ježek (1914-1988)

Bil je eden začetnikov na slovenski televiziji, poleg tega pa še glasbenik in humorist.

Zelo občutljivo je opisoval stiske malega človeka in bil velikokrat kritičen do oblasti. Ker je bila kritika prepovedana, jo je moral skrbno skriti v sporočilo pesmi.

Poslušajte pesem [Cinca Marinca](#)

Kameleoni (1965 – 1969)

Železna zavesa ni mogla zaježiti vseh vplivov zahoda. Tako je v 60-ih letih v Jugoslavijo prišel iz zahoda tudi rock. Ker je bilo takrat strogo prepovedana vsakršna kritika oblasti in vojske, v besedilih tedanjih rock bendov tega ni zaznati. Upor mlade generacije so izražali s hrupno glasbo, dolgimi lasmi in pisanimi oblačili.

Prva rock skupina v Jugoslaviji so bili [Kameleoni](#)

Jani Kovačič (1953)

V 70-ih letih so se na slovenski glasbeni sceni pojavili kantavtorji. To so bili glasbeniki, ki so ponavadi igrali kitaro in pisali avtorske pesmi. Med prvimi so bili Tomaž Pengov, Andrej Šifrer in Tomaž Domicelj. S svojimi kritičnimi besedili, rezkim glasom in uporniško držo pa je najbolj izstopal [Jani Kovačič](#).

Marko Brecelj (1951)

Najbolj radikalen med vsemi pa je bil Marko Brecelj, ki je leta 1974 posnel legendarni album Cocktail, kasneje ustanovil rock skupino Buldožer in sodeloval z Ivanom Volaričem Feom v zasedbi Duo zlatni zubi.

Poslušajte njegov hit [Parada](#) iz leta 1981.

Kuzle (1980-1982)

Konec 70-ih let je v Jugoslavijo, predvsem pa v Slovenijo iz Velike Britanije prišla nova glasbena zvrst – punk! Punkerji se niso ozirali na družbena, moralna in vladna pravila. Njihova kritika je bila neposredna in brez milosti. Pri oblasteh so naleteli na silovit odpor. Posnetki njihovih pesmi so težko našli prostor na ploščah, saj so bile založbe v državni lasti in pod budnim očesom komunističnih oblasti. Ena od mnogih punk skupin so bile [Kuzle](#) iz Idrije.

Pankrti (1977 – 1987)

Pankrti so bili prva punk skupina v Jugoslaviji. Njihov pevec Pero Lovšin je še danes aktiven na glasbeni sceni. Bili so edini, ki so jim oblasti dovolile nastopati in snemati plošče. S tem so želeli pokazati, da je oblast demokratična. Bili so najbolj znana punk skupina v celotni Jugoslaviji.

Poslušajte njihovo pesem

[Za železno zaveso.](#)

Lačni Franz (1979 – 1997)

Z veliko mero prefinjenosti in humorja so skozi osemdeseta leta razgibavali glasbeno sceno tudi Lačni Franz iz Maribora.

V časih razpadanja Jugoslavije, še preden je Zdravljica postala slovenska himna, so doživeli velikanski uspeh z rockovsko priredbo Prešernove [Zdravljice](#).

Iztok Mlakar (1961)

Po osamosvojitvi (1991) se je zdelo, da je kritika pravzaprav brez pomena, saj smo končno dobili, kar smo želeli in smo sami odgovorni za vse dobro in slabo.

Novogoriški igralec in glasbenik Izток Mlakar pa nas v svojih songih že tri desetletja opozarja na številne napake v naši družbi in jih predstavlja na humoren, predvsem pa iskren način. Tu je ena pesem iz njegove prve plošče [Štorije in baldorije](#) (1992).

Bakalina

V novem tisočletju, ko je Slovenija vstopila tudi v Evropsko unijo, je na Tolminskem nastala zanimiva zasedba Bakalina. Jani Kutin v svojih besedilih opeva življenje in razmišljanje preprostega tolminskega kmeta. A tudi preprosti tolminski kmet ni imun na napake tistih, ki vodijo našo državo in Evropsko unijo. Imenuje jih [„Banda kravatarska“](#)

Smaal Tokk

V sodobnem času se največ kritičnih pesmi pojavlja v rapu oziroma hip-hopu. Rap je izrazito urbana glasba, ki opisuje življenje ljudi z obrobja v mestih.

Sodobna tehnologija omogoča, da lahko vsakdo, ki premore računalnik in nekaj talenta, iz svoje sobe ustvarja glasbo. In mladina ima veliko za povedati... En tak raper bolj hecne sorte je primorski rojak [Smaal Tokk](#).

Naloga:

Ko se prebijete skozi to, za vaša ušesa najbrž povsem neposlušljivo glasbo, vas čaka sledeče:

- Izberite eno izmed skladb iz seznama.
- Preučite čas nastanka te pesmi, okoliščine, ki so prispevale k nastanku, avtorjeve poglede in stališča...
- Opišite, kaj je avtor želel povedati s pesmijo oziroma komu je kritika namenjena.
- Viri so na voljo, a jih bo treba najti. Na razpolago imate tudi starše. Gotovo se kdo spomni kakšne izmed teh pesmi.
- Vaše ugotovitve zapišite na pol strani in mi pošljite fotografijo ali sestavek v wordu na mail: simon.skocir@os-kobarid.si. Do naslednjega ponedeljka.
- Če vam povezave odpira v Explorerju, je morda bolje, da jo kopirate in odprete v Google Chromu. Dela hitreje.